

ΙΣΤΟΡΙΑ Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

3^ο ΘΕΜΑ

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

α. Ποια ήταν τα επιτεύγματα της εσωτερικής πολιτικής του αυτοκράτορα της Νίκαιας Ιωάννη Βατάτζη;

(μονάδες 13)

β. Ποια ήταν τα επιτεύγματα του ιδίου αυτοκράτορα στην εξωτερική πολιτική;

(μονάδες 12)

Μονάδες 25

Κείμενο 1

«Αγωνίσθηκε (ενν. ο Ιωάννης Βατάτζης) για την πληρέστερη εφαρμογή του νόμου και για την καταπολέμηση των γνωστών καταχρήσεων στη διοίκηση. Με την υποστήριξη της συζύγου του Ειρήνης Λάσκαρη επιζήτησε να απαλύνει την ένδεια και τα βάρη των φτωχών τάξεων του πληθυσμού και ίδρυσε πολλά νοσοκομεία και φιλανθρωπικά ιδρύματα. Οικοδόμησε μεγαλοπρεπείς ναούς που να ικανοποιούν τη βυζαντινή ευσέβεια και ανήγειρε οχυρά στις ακριτικές περιοχές για να αντιμετωπίσει τις στρατιωτικές ανάγκες [...]. Τα οικονομικά μέτρα του Ιωάννη Βατάτζη αξίζουν ιδιαίτερη προσοχή. Με την κυβέρνησή του η αυτοκρατορία της Νίκαιας δοκίμασε τέτοια οικονομική ευημερία, την οποία λίγες φορές είχε γνωρίσει ως τότε. Ο αυτοκράτορας απέδωσε ιδιαίτερη προσοχή στην ανόρθωση της αγροτικής οικονομίας και της κτηνοτροφίας και πρώτος αυτός έδωσε το καλό παράδειγμα στη γεωργία. Τα αυτοκρατορικά κτήματα ορίσθηκε να γίνουν πρότυπα για να δείξουν στους υπηκόους τι μπορεί να αποφέρει η φροντισμένη και συνετή οικονομική διαχείριση στην γεωργία, την αμπελοκομία και την κτηνοτροφία. Στη σύζυγό του ο αυτοκράτορας δώρισε ένα διάδημα με μαργαριτάρια και πολύτιμους λίθους, τους οποίους απόκτησε με την πώληση των αυγών από το κτήμα του. Αυτό το «στέμμα των αυγών», όπως το ονόμασε ο ίδιος ο αυτοκράτορας, ενσάρκωνε γι' αυτόν ένα ολόκληρο πρόγραμμα. Βασικός στόχος της οικονομικής πολιτικής του ήταν να καταστήσει τη χώρα οικονομικά αυτάρκη. Επιζήτησε να προστατεύσει την αυτοκρατορία από την εισαγωγή ξένων προϊόντων και να την απαλλάξει από το οικονομικό μονοπώλιο των ιταλικών πόλεων. Απαγόρευσε με κάθε αυστηρότητα

στους υπηκόους του να αγοράζουν είδη πολυτελείας από το εξωτερικό. Κάθε πολίτης έπρεπε να αρκεσθεί με «ό,τι παράγει το ρωμαϊκό έδαφος και ό,τι δημιουργούν τα ρωμαϊκά χέρια».

G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τ. Γ',σελ. 122-123, ιστορ. εκδ.

Βασιλόπουλος, Αθήνα 1981.

Κείμενο 2

«Στις 3 Νοεμβρίου του 1254, πέθανε στο Νυμφαίο, ύστερα από βασιλεία 32 ετών, ο αυτοκράτωρ Ιωάννης Γ' Βατάτζης. Όταν είχε ανέβει στον θρόνο, το κέντρο πολιτικού βάρους του βυζαντινού κόσμου βρισκόταν στη χερσόνησο του Αίμου, ενώ την εποχή του θανάτου του είχε αποφασιστικά μετατεθεί στη Νίκαια. Η αυτοκρατορία της Θεσσαλονίκης είχε εξουδετερωθεί, η Βουλγαρία αποδυναμωθεί, οι Σελτζούκοι διατηρούσαν με τη Νίκαια φιλικές σχέσεις και, τέλος, η λατινική αυτοκρατορία της Κωνσταντινούπολης βιάδιζε προς την πτώση της».

Donald Nicol, «Από την άλωση ως την ανάκτηση της Κωνσταντινουπόλεως 1204-

1261», στο: *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Εκδοτική Αθηνών, τ. θ', σελ. 91.